

ПРОФІЛІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ДІЛОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМСА

Т.О. Лещенко

Викладання ділової української мови в УМСА чітко диференційоване відповідно до профілю медичного і стоматологічного факультетів і має певною мірою ексклюзивний характер з огляду на досить упорядкований методичний апарат викладання цієї дисципліни на державному рівні.

Лексику медичного і стоматологічного профілю студенти мають змогу вивчити на основі методичних розробок для аудиторної і самостійної роботи. Нами зібраний матеріал для міні-словників найуживанішої лексики ділового і медичного мовлення. Контроль здійснюється у вигляді самостійної та індивідуальної роботи над текстами, які мають профільне спрямування відповідно на медичному і стоматологічному факультетах. Спочатку працюємо над загальнонавчальною медичною термінологією. Потужну функціональну спроможність мають тренувальні вправи на редагування тексту, окремих речень, словосполучень. Наведемо окремі з них.

Завдання 1. Напишіть правильні відповідники мовних стереотипів, у яких допущені порушення норми: виносливий, бедро, висок, суглоб, дольки легенів, обморок, новоутворення, вогнестрільні пошкодження руки, проникаюче поранення, перев'язочний матеріал, стискаюча пов'язка, знеболюючі засоби, думки лікарів по діагнозу співпадають, операція на протязі 5 годин, хороше відношення лікаря.

Відповідь: витривалий, стегно, скроня, суглоб, частки легенів, непритомність, новоутвір, вогнепальні ушкодження руки, проникне поранення, перев'язувальний матеріал, стисна пов'язка, знеболювальні засоби, думки лікарів збігаються, операція протягом 5 годин, добре ставлення лікаря.

Завдання 2. Знайдіть і виправте помилки в реченнях.

- 1.Для лікування цього вірусу приміняється нова сироватка.
- 2.Після поступлення у лікарню пацієнт впав в обморок.
- 3.Сибірська язва - важке інфекційне захворювання.
- 4.Постраждалим на Чорнобильській АЕС потрібна очистка крові.
- 5.Усій групі зробили прививки від дифтерії.
- 6.Хворий жалівся на появу болі у суглавах.

Відповідь:

- 1.Для лікування цього вірусу застосовується нова сироватка.
- 2.Після надходження в лікарню пацієнт знепритомнів.
- 3.Сибіркова виразка - тяжка інфекційна хвороба.
- 4.Постраждалим на Чорнобильській АЕС потрібне очищення крові.
- 5.Усій групі зробили щеплення від дифтерії.
- 6.Хворий скаржився на появу болю в суглобах.

Такі варіанти завдань розроблені індивідуально для кожного студента групи.

Виправданою формою філологічного аналізу став переклад текстів із російської українською, індивідуально для кожного студента дібрані тексти з гістології, анатомії, а для студентів стоматологічного факультету - відповідного професійного спрямування. До того ж посилаємося на дослідження вчених академії в галузі стоматології. Скажімо, пропонується для перекладу такий текст: «Известно, что минерализация протекает в три стадии: первая - секреции и первичной минерализации (первичная минерализация), вторая - стадия созревания (вторичная минерализация) - происходит до прорезывания, а третья - окончательного созревания (третичная минерализация) - осуществляется после прорезывания и длится около двух лет. Это наиболее благоприятный период для проведения профилактических мероприятий. Установлены 4 наиболее часто встречающиеся одонтоглифические рисунки жевательной поверхности моляров (П.Н. Скрипников, 1997).

Правильний варіант перекладу: «Відомо, що мінералізація має три стадії: перша - секретії та первинної мінералізації (первинна мінералізація), друга - стадія дозрівання (вторинна мінералізація) - відбувається до прорізування, а третя - остаточного дозрівання (третинна мінералізація) - відбувається після прорізування і триває близько двох років. Це найсприятливіший період для проведення профілактичних заходів. Установлені 4 найпоширеніші одонтогліфічні рисунки жувальної поверхні молярів (П.М.Скрипников, 1997)».

Такі ж тексти для перекладу дібрані з найуживанішою лексикою з анатомії, фізіології, гістології зубощелепної системи та ін.

Ще одним видом вправ, який зарекомендував себе як дуже продуктивний засіб формування українськомовних професійних навичок, є редагування тексту, тобто виявлення всіх наявних помилок і виправлення їх. Наведемо один із варіантів. Завдання №1. Відредагуйте речення.

1.Ротова порожнина являється початковим відділом травного тракта. При зімкнених зубах порожнина рота складається із переддвір'я і власне порожнини рота.

2.З'єднувальний епітелій володіє дуже високою проникливістю, що забезпечує транспорт речовин через нього в обох напрямленнях. Так із слюни і поверхні слизистої оболочки проводиться масивне поступлення антигенів до тканин внутрішнього середовища.

3.Зуби являються основною структурною одиницею жувального апарата людини. В процесі філогенеза проходило удосконалення форми і функції зубів.

4.Зовні дентин вкритий двома твердими утвореннями: емаллю і цементом, які розміщуються в різних областях зуба. Анатомічно в кожному зубі відрізняють коронку, шийку і корінь.

5.Лікар-стоматолог повинен пам'ятати, що при формуванні карієсних порожнин, або при препаруванні зуба під коронку проходить нагрівання його тканин через опір (тертя), ріжучого (шліфуючого) інструменту.

Відповідь:

1.Ротова порожнина - це початковий відділ травного тракту. При зімкнених зубах порожнина рота складається з переддвер'я і власне порожнини рота.

2.Сполучний епітелій має дуже високу проникність, що забезпечує транспортування речовин крізь нього в обох напрямках. Так, зі слини і поверхні слизової оболонки відбувається масивне надходження антигенів до тканин внутрішнього середовища.

3.Зуби - це основна структурна одиниця жувального апарату людини. У процесі філогенезу відбувалося вдосконалення форми і функції зубів.

4.Зовні дентин покритий двома твердими утворами: емаллю і цементом, які розташовуються в різних ділянках зуба. Анатомічно в кожному зубі розрізняють коронку, шийку і корінь.

5.Лікар-стоматолог має пам'ятати, що під час препарування зуба під коронку відбувається нагрівання його тканин через опір (тертя) різального (шліфувального) інструмента.

Таким чином формуються орфографічні, стилістичні, граматичні навички професійного мовлення майбутніх стоматологів.

Відповідну роботу щодо профілізації викладання української мови проводимо і зі студентами медичного факультету.